

Yolanda Entius
—
Rakelings

Roman

Cossee
Amsterdam

© 2005, 2012 Yolanda Entius
en Uitgeverij Cossee bv, Amsterdam
Omslagillustratie Bobsairport © Lothar Schmid
Boekomslag Marry van Baar
Typografie binnenwerk Aard Bakker
Druk Memminger MedienCentrum

ISBN 978 90 5936 355 7 | NUR 301

Proloog

Op vrijdagavond glijdt in de Italiaanse Alpen een bus van Sun-tour met piepende remmen het dal van Casteldelfino in. Het is noodweer. Voorbij de boomgrens is een deel van de weg afgezet met rood-wit lint. Er zitten kuilen in de weg. Na drie ernstige ongelukken en vele beloftes wordt het asfalt nu eindelijk gerepareerd. Behoedzaam manoeuvreert de chauffeur zijn bus langs het lint. De versmalde weg maakt een bocht om een afgehakte rots. Brokken steen liggen gevangen achter een net van staal. Als de bus de bocht uit komt slaan de hagelstenen tegen de ruiten. De wind beukt. Vanuit het niets ziet de chauffeur twee helwitte koplampen opduiken. Hij geeft een ruk aan het stuur. De jongens in de bus gillen als de bus door de vangrail schiet. Het zijn voetballers, jongens van acht, negen jaar oud. Ze zijn op weg naar een trainingsweek in Piemonte. Een van de jongens wordt de bus uit geslingerd. Hij valt te pletter in het ravijn en is op slag dood. Door omstandigheden duurt het een paar uur voor ze weten wie het jongetje is.

‘Autobus met voetballertjes verongelukt, één dode’ kopt het avondblad op pagina drie, en: ‘Identiteit slachtoffer nog onbekend’.

Diezelfde avond verlaat Maria K. om vijf over negen hotel-café Het Plantsoen, gelegen aan de Plesmanstraat in het randste-

delijke D. Ze steekt de weg over en gaat op een bankje in het plantsoen tegenover het hotel zitten. Uit haar rugzak pakt ze een slaapzak. Ze rolt hem uit, gaat liggen en kijkt naar de sterren.

Theo Z. zit zo'n honderdvijftig meter verder op een houten brug. Hij is net als Maria K. zijn huis kwijtgeraakt. Theo Z. wil gezelschap en een plek voor de nacht. Hij neemt een slok wodka en benadert de hem onbekende Maria K. Hij vraagt haar ten dans. Maria K. wil niet. Theo Z. dringt aan. In paniek grijpt Maria K. naar de klauwhamer in haar rugzak en slaat op hem in.

'Gruwelijke hameraanslag in het Plesmanplantsoen' meldt de krant op pagina vier.

De twee gebeurtenissen hebben niets met elkaar te maken, of het moet zijn dat ze zich voltrokken rond hetzelfde tijdstip en dat ze rug aan rug beschreven staan in het avondblad van D., want het toeval gaat zijn gang.

Als een dief in de nacht sluipt het noodlot achter ons aan. Onverschillig zet het zijn voet tussen de deur van ons huis en plant het zijn mes tussen onze schouderbladen; altijd onverwacht en altijd als we denken dat wij het zijn die onze gang bepalen.

DEEL I

Theo

Op zondagochtend staat Theo Zadelman in de deuropening van zijn keuken. Voor het eerst dringt de ernst van de situatie tot hem door. Hij komt net onder de douche vandaan en kijkt naar zijn broer Ron.

Ron zit bij het raam. Het cryptogram ligt voor hem op tafel. Ritmisch tikt hij met zijn potlood op de krant. ‘De gewone man is dood,’ zegt Ron en Theo weet dat zijn hele leven op zijn kop staat en dat het nooit meer zal worden zoals vroeger.

Ron houdt op met tikken en kijkt hem aan. Hoeveel letters, zou Theo moeten vragen, maar hij krijgt het zijn strot niet uit. Niets is meer gewoon, denkt hij.

‘Veertien letters,’ zegt Ron zonder Theo’s vraag verder af te wachten.

Het ergert Theo dat Ron doet alsof er niets veranderd is.

‘De-gewone-man-is-dood,’ herhaalt Ron langgerekt.

Theo ziet hoe het vaatdoekje over de gootsteenrand hangt in plaats van over de kraan. Hij ziet Jana’s portret (die uitdagende blik, die iets te rode lippen) naast de foto van moeder op het dressoir. Hij gaat zitten. ‘Sterveling,’ zegt hij, ‘hij is maar een gewone sterveling, zo zeg je dat toch?’

Ron telt de letters op zijn hand. ‘Te weinig,’ zegt hij, ‘en de vijfde is een n.’

Zonder op te kijken schuift Ron het brood naar Theo toe. Theo neemt een sneetje en pakt de boter, die geen boter is maar halvarine.

‘Jana heeft boodschappen gedaan,’ zegt Ron.

Theo laat de halvarine voor wat het is en pakt de pindakaas.

‘Gewoon, gewoon,’ mompelt Ron nadenkend.

Theo neemt een hap.

Ron schudt zijn hoofd. ‘Een ander woord voor dood dan,’ zegt hij.

Theo slikt.

‘Wat is nou een ander woord voor dood?’ herhaalt Ron.

Traag glijdt het brood door Theo’s slokdarm naar beneden en blijft daar loodzwaar liggen in zijn maag. Gestorven, op, over, uit. ‘Die n op vijf is zeker?’ vraagt hij.

Ron knikt. Hij draait de crypto naar hem toe. Theo staart naar de zwart-witte blokjes voor hem op tafel. ‘Bankstel,’ leest hij overdwars.

Ron kijkt hem aan. ‘De ramen zitten erin,’ zegt hij. Hij heeft het over Theo’s huis. Zijn nieuwe huis. ‘Ik ben er gisteren even langs geweest, ik vond het wel een aardig woninkje, eerlijk gezegd.’

‘Jan met de pet, of Jan Splinter, hoe komt Jan Splinter door de winter. Misschien moeten we het in die hoek zoeken,’ zegt Theo.

‘Je weet het wel zeker, hè, Theo?’ vraagt Ron. ‘Ik bedoel: morgen is het te laat.’

Morgen gaan ze naar de notaris, weet Theo maar al te goed. Morgen wordt alles officieel.

‘En je weet het, hè, wat Jana en mij betreft kun je ook gewoon hier blijven, hoor, wij vinden het geen probleem.’

‘Ik weet het,’ zegt Theo.

‘Dus je weet het zeker?’

‘Ja, ja, absoluut.’

Lijk, schiet het door hem heen, iets met lijk, hum-hum-lijk.

Hij gaat naar het huis kijken. Het moet er toch een keer van komen. Hij kan zijn kop niet langer in het zand steken.

Hij heeft zich veel te warm gekleed. Hij ziet hoe de zon langzaam boven het stadion kruipt. Door al het gedoe heeft hij er nauwelijks erg in gehad dat het zulk fraai weer is. De eerste gierzwaluwen maken hun loops en salto's bij de lichtmasten en Theo loopt nog in zijn winterjas. Het zweet breekt hem uit. Dit gaat niet goed. Hij moet zijn gedachten bij elkaar rapen. Hij kijkt om zich heen. Links en rechts staan de betonnen karkassen te wachten in het zand. Vanuit de straat erachter klinken arbeidsvitaminen. Daar zou het moeten zijn. Zijn maag en darmen gaan tekeer alsof hij op weg is naar de tandarts. Hij gaat de hoek om. Het zonlicht weerkaatst fel tegen de ramen van de oude huizen aan de overkant van de straat, waar de even nummers zijn. Aan deze kant, op nummer 17, gaat hij wonen. Hij steekt het zebrapad over en draait zich om.

Hij ziet schilders. Een geblondeerde krullenkop hangt aan een steigerpijp voor zijn toekomstige huis en gaat voluit op een lied over de regenboog. Achter hem ontwaart Theo een zwart gat. Hij krijgt een stomp in zijn maag. Hij kijkt nog eens goed, maar het is onmiskenbaar: er is geen balkon.

Dit is het dan. Hier gaat hij wonen. En er is geen balkon, alleen een gat. Of zou je dat een balkon moeten noemen? Een ingeklapt balkon. Een balkon waar je niks aan hebt, een ingeslikt onding waar de zon hooguit in de winter op zal schijnen, als het te koud is om buiten te zitten.

Met de moed der wanhoop kijkt hij naar het straatnaam-

bordje, misschien heeft hij zich in de straat vergist. De Vinckenstraat, leest hij. Op dat moment hoort hij iemand roepen.

‘Stuk chagrijn, zal ik jou eens effe op komen vrolijken.’

Woedend kijkt hij naar de schilder die bezig is zijn kozijnen kanariegeel te verven. Theo staat op het punt om hem aan zijn overall van die steiger te trekken en hem te vragen hoe vrolijk hij zou zijn bij het vooruitzicht de godganse dag achter die kanariegele tralies te moeten zitten, maar dan ziet hij dat de schilder het niet tegen hem heeft, maar tegen een meisje even verderop in de straat. Ze heeft een opvallend lichtblauw jasje aan en draagt een bloempot met een verdroogde varen. De krullenkop fluit uitdagend op zijn vingers. De andere schilders lachen. Het meisje duikt met haar hoofd in haar jas. Ze maakt een hoek van negentig graden en steekt het zebrapad over. Op dat moment komt een auto met hoge snelheid de straat in rijden. De automobilist toetert, maar het is te laat. Theo kijkt weg en hoort een droge tik.

Als hij weer opkijkt, ziet hij dat het meisje trillend op het zebrapad staat. De bloempot ligt in scherven op de grond. Heel even kijkt het meisje hem aan. Dan begint ze uitzinnig te lachen. Ze laat haar hoofd zakken, schokschoudert en legt een arm op haar buik. Hij voelt de behoefte haar in zijn armen te nemen, heel even maar wil hij haar beschermen, maar ze recht haar rug. Met ijzige kalmte kijkt ze naar de straat waarin de auto is verdwenen. Ze trekt een plastic tas uit haar jaszak, bukt zich, graait de resten van de varen en de bloempot bij elkaar en stopt het hele zaakje erin. Met de tas in haar armen loopt ze langs hem heen de straat uit. De schilder en hij kijken haar na. Hij werpt een laatste blik op zijn huis en hij besluit er niet te gaan wonen.

De toekomst is een zwart gat. Ron sleutelt aan een kinderfiets, Theo helpt een klant, zijn laatste. Hij staat in de deuropening van de winkel. Buiten probeert de klant een fiets uit. Hij rijdt de winkel in.

‘Het zadel mag iets lager,’ zegt hij.

Theo pakt sleutel 12/13 van het bord en draait de moer los. Na deze klant... denkt hij, en hij weet niet wat hij verder denken moet.

‘U wou hem de hele week?’ De klant knikt.

Theo toetst het bedrag in. De kassa zoemt, de bon rolt eruit. Theo overhandigt de klant zijn wisselgeld.

‘Tot volgende week dan,’ zegt deze en vertrekt.

Theo bijt op zijn wang.

Hij hoort Jana’s hakjes klakken op de stoeptegels buiten en ziet haar langs de etalage lopen. Normaal gesproken komt ze niet als hij er is, maar blijkbaar heeft ze zich vergist. Ze zwaait de deur open en schrikt als ze hem ziet.

Ron komt overeind. Hij kijkt haar met verliefde ogen aan.

Jana loopt naar hem toe. Ze doet een hand voor zijn ogen.

‘Ik hou van jou en spreek een beetje Nederlands,’ zegt ze zachtjes in zijn oor. ‘I had first lesson today. Lekker weertje. Ik heet Jana. Hoe heet jij?’ Ron glimt van trots. Jana pakt een papiertje uit haar jaszak en begint te lezen. ‘Za-del, steek-sleu-tel, wa-ter-tang.’

‘Waterpómptang,’ verbetert Theo haar, ‘waterpómptang.’

Boos kijkt Ron hem aan. Theo haalt zijn schouders op.

‘Waterpómptang,’ zegt Jana.

Ron tilt haar, als was zij een ballerina, bij haar middel op en zet haar op de toonbank. ‘You look beautiful. I love you so much, I want to kiss your feet,’ zegt hij.

‘You want to kiss my feet, you kiss my feet.’ Ze giechelt en steekt koket haar voeten naar voren.